

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Art. I. An homines prædestinentur à Deo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

DISPUTATIO PRIMA.

DE EXISTENTIA ET ESSENTIA Prædestinationis.

§. 1.

Existencia & convenientia prædestinationis breviter suadetur.

NOMEN prædestinationis tripliciter usurpari solet. Primò in ampla quadam & larga significatione, pro decreto scilicet, prædefinitione, seu prædeterminatione æternæ cujuscunque rei à Deo efficiente in tempore. Sic eam accepere Dionysius de divinis nominibus, Author Hypognoticon libro 6. Iidorus libro 1. sententiarum cap. 18. Hieronymus super caput 1. ad Ephes. ubi ait, Prædestinatio est prædefinire. Et D. Augustinus tractatu 68. in Joannem, dicens: Deus fecit futura ea prædestinando. Et de prædestinatione Sancti. cap. 10. prædestinatione sua Deus ea præscivit quæ futuræ essent. Quam acceptionem, non stri-

B

Secundo usurpari solet prædestinatio, pro determinatione seu deputazione reprobatorum ad æternam supplicium. Sic Augustinus libro 15. de civitate cap. 1. Fulgentius libro ad Monimum cap. 17. 28. & 29. Prosper ad 10. & 11. objectionem Vincentianam, & Concilium Valentinum capite 3. ubi ait: Fidenter fatemur prædestinationem electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem. Cæterum hanc etiam acceptionem à proprietate significationis deficere, ex eo convincitur, quod punitio, seu æterna damnatio, non est finis rationalis creaturæ, quem prædestinatio respicere debet.

Tertiò prædestinatio cum omni proprietate sumitur, pro transmissione creaturæ intellectualis ad æternam beatitudinem: qualiter prædestinationis nomen, quotiescunque absolute profertur, accipiendum esse docent communiter Theologi, & de illa sic accepta disputant cum Magistro 101. dist. 40. & 41. & cum D. Thoma hic quæst. 29. De hac etiam eleganter differunt plures ex SS. Patribus, præsertim Augustinus in libris de prædestinatione Sanctorum, de dono perseverantiae, & de natura & gratia. Prosper contra Calixtorem, & ad objectiones Gallorum. Fulgentius libro 1. ad Monimum, & Anselmus libro de concordia prædestinationis cum libero arbitrio.

ARTICULUS PRIMUS.

An homines prædestinentur à Deo?

Hæc difficultas in triplici sensu agitari potest. Primus est, an de facto sit ponenda in Deo hominum prædestinatio? Secundus, an illa fuerit Deo conveniens? Tertius, an supposito quòd aliqui homines salventur, necessarium fuerit illos à Deo prædestinari, & in vitam æternam, absolute & efficaci decreto præordinari? & in omnibus hæc solvenda.

Tom. 11.

ICO primò: Dari in Deo prædestinationem. Hæc conclusio certa & indubitata fide tenenda est, de ejus enim veritate à nemine dubitatum est, præterquam ab aliquibus Gentilibus, qui divinam providentiam negaverunt, & in quorum persona dicitur Job. 22. Nubes latibulum eius, nec nostræ considerat, & circa cardines cæli perambulat. Veletiam ab Atheistis, qui negantes immortalitatem animæ, negaverunt consequenter prædestinationem ad gloriam: de quibus dicitur Sapient. 2. Et nescierunt sacramenta Dei, nec speraverunt mercedem iustitiæ, nec iudicaverunt honorem animarum sanctarum. Veldenique ab aliquibus hæreticis qui infallibilitatem & certitudinem divinæ prædestinationis, cum libertate & contingentia nostrorum actuum conciliare non valentes, aut non volentes, negaverunt homines à Deo prædestinari.

C

Probatur ergo primò conclusio ex variis Scripturæ testimoniis: dicitur enim ad Romanos 8. Quos prædestinavit, hos & vocavit. Ad Ephes. 1. Prædestinavit nos in adoptionem filiorum Dei, per Iesum Christum Actuum. 23. Crediderunt quotquot erant præordinati ad vitam æternam. Et alibi passim, sub electionis nomine hæc veritas traditur, ratioque Divi Thomæ hic articulo 1. ad hanc formam redacta, illam sua let. Ratio transmissionis creaturæ rationalis in finem vitæ æternæ, prædestinatio appellatur; Athæa ratio existit in Deo ab æterno, cum quidquid in tempore exequitur, ab æterno in sua mente dispositum habeat: Ergo datur prædestinatio in Deo.

Vel aliter (ut à varietate sententiarum circa prædestinationis essentiam pro nunc abstrahamus) potest ratio Divi Thomæ proponi. Quidquid Deus in tempore exequitur, ab æterno in sua mente disponit, & æternâ voluntate decernit, cum nec voluntas ejus aliquid de novo in tempore velle, nec ejus intellectus aliquid de novo intelligere seu disponere possit, ratione immutabilitatis physicæ, vel moralis: de quo Tractatu præcedenti: Sed Deus in tempore plures homines & Angelos ad gloriam transmittit. Ergo hanc transmissionem ab æterno in suo intellectu disposuit, suæque voluntate decrevit: Sed vel in actu intellectus disponente, vel in actu voluntatis decernente, vel in utroque simul, sita est prædestinatio: Ergo illa datur in Deo. Unde Bernardus in Tractatu de libero arbitrio, loquens de providentia Dei, ait quòd illa attingit à fine usque ad finem, hoc est ab ortu creaturæ, usque ad finem destinatum à Creatoro, sive in quem urget natura

A ji

tura

Disp. 3. art. 4.

tura, sive quem accelerat causa, sive quem concedit gratia.

Dico secundò: Conveniens fuit Deum homines prædestinare.

Probatur primò ratione D. Thomæ hic art. 1. Ad divinam providentiam pertinet res in finem ordinare: Sed per prædestinationem creatura intellectualis efficaciter in finem ultimum (claram scilicet Dei visionem) dirigitur, & ordinatur: Ergo illa est Deo conveniens.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Finis ad quem res creatæ ordinantur est duplex: alter qui est naturæ creatæ proportionatus, quem scilicet res creatæ potest attingere secundum virtutem suæ naturæ; alter qui excedit vires & facultatem naturæ creatæ, scilicet vita æterna, quæ in clara Dei visione consistit. Sicut ergo conveniens est quod Deus generali suâ providentiâ, omnes creaturas in fines eis connaturaliter debitos, efficaciter ordinet & promoveat. Ita etiam infinitæ ejus sapientiæ & bonitati congruit, ut per specialem aliquam providentiam, quæ prædestinatio appellatur, aliquos homines & Angelos, per auxilium gratiæ efficaciter ordinet & transmittat ad æternam beatitudinem. Ad illud enim ad quod non potest aliquid virtute suæ naturæ pervenire, oportet quod ab alio transmittatur, sicut sagitta à sagittante mittitur ad signum: inquit S. Doctor. Unde Vates Regius loquens de electis ait: *Sicut sagitta in manu potentis, ita filii excussorum.* Quibus verbis, sagittis à sagittante excussis, quæ non proprio motu, sed illius impulsu, in scopum feruntur, aptissime prædestinatos comparat: quia cælestis gloria totius naturæ vires superat, altiusque assurgit, ut possit ad eam creatura rationalis pertingere, nisi speciali Dei ordinatione, seu prædestinatione, admodum sagittæ, ad illam transmittatur: juxta illud Isaiæ 49. *Posuit me sicut sagittam electam, in pharetra sua abscondit me.* Cui etiam consonant præclara hæc Augustini verba in Psalm. 119. *Novit Dominus sagittare ad amorem, & non pulchrius sagitta ad amorem, quam qui verè verbò sagittat, imò sagittat cor amantis, ut adjuvet amantem; sagittat, ut faciat amantem.*

Probatur secundò conclusio Conveniens est quod Deus se communicet creaturis intellectualibus secundum omnes ordines quibus potest illis se communicare, bonum enim est sui diffusivum & communicativum, ut ait Dionysius. Unde sicut Deus in ordine naturæ se communicat omnibus creaturis, eis largiendo esse, vitam, sensum, intelligentiam, omnesque facultates, potentias, & perfectiones connaturaliter debitas; & ad eum munificus est, ut etiam in malos divites sit, quibus innumera quotidie bona largitur: *Qui strem locis huius* (inquit Tertullianus) *super iustos & iniustos aequaliter spargit, qui temporum officia, elementorum servitia, totius geniture tributa, dignis simul & indignis patitur occurrere.* Et sicut etiam in ordine gratiæ, dona supernaturalia hominibus distribuit, illisque gratiam sanctificantem & auxiliantem largitur; ita etiam congruum fuit, ut aliquibus creaturis intellectualibus, in ordine gloriæ, per claram suæ essentiae, suorumque attributorum manifestationem, se communicaret: non potest autem se hoc modo communicare, nisi præviâ prædestinatione; quia ut supra cum D. Thoma dicebamus, *ad illud ad quod non potest aliquid virtute suæ naturæ pervenire,*

2f. 126.

Libro de patientia.

oportet, quod ab alio transmittatur: Ergo conveniens fuit aliquos homines & Angelos à Deo prædestinari.

Confirmatur: In creatura intellectuali est capacitas perveniendi ad istum finem, ut ostendimus in Tractatu de visione beata: Ergo convenientissimum fuit, ut in illum transmittatur & perduceretur à Deo per auxilium gratiæ.

Addo quod, convenientissimum est, Deum sua attributa pluribus tam hominibus quam Angelis manifestare: Atqui per prædestinationem plurimum manifestantur divina attributa, tum quia finis prædestinationis est clara & inextinguibilis visio Dei ut est in se: tum etiam, quia in directione & transmissione creaturæ intellectualis in vitam æternam, mirum in modum relucet Dei potentia, sapientia, bonitas, misericordia, & justitia, ut constabit ex dicendis in discursu hujus Tractatus: Ergo &c.

§. II.

Solvitur tritum & commune argumentum quod contra prædestinationem fieri solet.

Non inutile forsitan erit diluere hic, & manifestè ostendere, stultam proflus esse illud illudiorum imperitorum vel pravorum quorundam hominum, in negotio salutis, satis vulgarem rationationem, qui sic de se argumentantur. *Si à Deo prædestinatus sum, salvabor si sum reprobis, damnabor; quocumque ergo modo, sive bene, sive male vixerò, salvabor si sum prædestinatus, & damnabor si reprobus sum.*

Hoc argumento delusus olim quidam Monachus, tempore D. Augustini, à religione detecit, & sicut canis reversus est ad vomitum, ut refert ipsemet S. Doctor libro de dono perseverantiæ cap. 15. Eadem rationatione & discursu moventur hæretici hujus temporis, ut necessitatem bonorum operum, & nostrorum ætuum libertatem excludant. Quare ad illos dirigi possunt lepida hæc Tertulliani verba. *O canes quos foras Apostolus expellit, latrantes in Deum veritatis! hæc sunt argumentorum ossa quæ obroditis.*

Huic igitur argumento cornuto, quod ex parte diaboli est, & quod multarum hæresum origo, fomes, ac seminarium fuit, dicendum est cum Augustino citato, illud à consistenda Dei gratia & prædestinatione non debere deterrere Catholicos: *Sicut* (inquit) *non deterrere à consistenda Dei præsentia, si quis de illa populo sic loquatur, & dicat: sive nunc rectè vivatis, sive non rectè, tales vos eritis postea, quales vos Deus fuerit esse præcivit: vel boni, si bonos, vel mali, si malos &c.*

Cur etiam in aliis negotiis, non pari modo ratiocinantur impii? Cur non dicunt: novit Deus hunc agrum v.g. hoc anno feracem fore, aut sterilem. Si feracem novit, sive à me cultus fuerit, sive non, uberes mihi fructus feret. Si sterilem, ergo talis erit, etiam si ipsum assidue coluerim. Vel prævidit Deus fore me doctum, vel non fore? Si primum, omnino doctus ero, sive studeam, sive non? Si secundum, etiam si nulli parcam labori, & totos impendam dies noctesque in studiis, nihil proficiam. Similiter prævidit Deus te hodie cenaturum, vel non? si pri-

Si primum licet de cena nihil cogites, nihil ad A
 eam pares, nec te moveas, comabis tamen opi-
 pare. Si secundum, quantumvis pro cena solli-
 care. Si incoenatus eris. An nondidici & explo-
 dendi sunt hi & similes discursus? Similiter etiam
 absurdum est haec argumentatio, quae Monachum
 illum in apostasiam & desperationem induxit, &
 falsa illa consequentia. Si sum praedestinatus,
 quidquid fecero, salvabor. Si enim es à Deo
 electus ad gloriam, utique non per quaecunque,
 sed solum per bona opera comparandam. Sicut
 enim Deus non statuit nisi per media idonea fi-
 ne non concedere, ut sanitatem per medicinam, vi-
 tiorum per strenuam pugnam, scientiam per di-
 ligentiam in studiis; sic salutem aeternam, non B
 nisi per bona opera. Et sicut Deus ab aeterno præ-
 vidit, constituit fertilem fore agrum tuum, per
 diligentem à te ejus culturam, vel sterilem, si
 negligentem à te ejus culturam, te doctum fore, per
 illum in literis operam, indoctum, per stu-
 diorum negligentiam: te cenaturum, si quæ
 paraveris, & non cenaturum, per desidiam &
 otiositatem tuam. Ita prævidit & prædestinavit
 te salvandum, per mandatorum observantiam,
 non salvandum, propter eorum transgressionem:
 ut elegantius exponit Angelicus Doctor hic art. 8.
 hæc verbis. Sicut sic providentur naturales effectus,
 ut etiam causæ naturales ad illos naturales effectus or-
 dentur, sine quibus illi effectus non provenirent: ita
 sic prædestinatur à Deo salus alicujus, ut etiam sub
 ordine prædestinationis cadat quicquid hominem promo-
 vet in salutem, vel orationes propria, vel aliorum,
 vel alia bona, vel quicquid hujusmodi sine quibus ali-
 quis salutem non consequitur. Unde prædestinatio
 mandatum est ad bene operandum, & orandum, quia
 per huiusmodi prædestinationis effectus certitudinaliter
 impletur: propter quod dicitur 2. Petri 1. Sat. igitur ut
 per bona opera certam vestram vocationem & electionem
 faciat.

Hanc doctrinam ex purissimis limpidi-
 mis SS. Patrum fontibus hausit D. Thomas: D
 Prosper enim 2. de vocat. Gentium cap. 36.
 sic dicitur: Quamvis quod Deus statuit nulla possit
 ratione non fieri, studia tamen non tolluntur orandi,
 nec per electionis propositum, liberi arbitrii devotio relaxa-
 tur, cum implende voluntatis Dei, ita sit prædesti-
 natus effectus, ut per laborem operum, per instantiam
 applicationum, per exercitia virtutum, sint incre-
 menta meritorum; & qui bona egerint, non solum
 secundum propositum Dei, sed etiam secundum sua
 merita coronentur. Item Gregorius Magnus hæc
 scribit: Obtineri nequaquam possunt quæ prædestinata
 non fuerunt, sed ea quæ sancti viri efficiunt, ita præ-
 destinata sunt, ut ea precibus obtineant. Nam ipsa quo-
 que prædestinatio, ita est ab omnipotente disposita,
 ut ad hoc electi ex labore perveniant, quatenus postu-
 lenda mereantur accipere, quod eis omnipotens Deus dis-
 posuit donare.

§. III.

Statuitur prædestinationem esse necessariam
 ad salutem.

Deo tertio: Prædestinationem ita esse ne-
 cessariam ad salutem, ut sine illa impossi-
 bile sit alicquem de facto salvari: nec satis esse ge-
 neralem providentiam ordinis supernaturalis,
 seu voluntatem antecedentem quæ Deus vult
 omnium salutem.

Est contra Catharinum lib. 2. de prædestin. cap.
 ultimo, affirmantem plures salvari, qui non præ-
 destinantur à Deo. Distinguit enim duo genera
 salvandorum, alterum per prædestinationem, sub
 quo numerat Beatissimam Virginem, Aposto-
 los, & alios eximie sanctitatis: alterum eorum
 qui sine illa salvi fiunt, sub quæ cæteros compre-
 hendit.

Est etiam contra Molinam, Suarem, Lessium,
 & alios Recentiores, qui cum existiment præde-
 stinationem esse factam dependentem à scientia
 media explorante futurum consensum voluntatis
 creatæ, docent non ad eum esse necessariam ad sa-
 lutem, quin potuerint homines salvi fieri sine
 illa, per solam providentiam generalem, quæ
 Deus velit conferre illis media sufficientia ad sa-
 lutem, quibus possint uti si velint, nullum ab-
 solutè prædestinando, sed solum sub conditione.
 Addunt aliqui, quod si Deus voluntate absolutà
 & per se efficaci vellet salvare homines, eorum
 libertas destrueretur; quia ex illa induceretur ne-
 cessitas antecedens, libertati contraria.

Nullum tamen de facto posse salvari, nisi fue-
 rit prædestinatus, docent omnes ferè Theologi,
 & adeo constanter, ut Soto ad Roman. 8. Ban-
 nez hic art. 7. concl. 3. Gonzalez disp. 70. sect. 1.
 dicant id sine præiudicio fidei negari non posse.
 Dicitur enim Matthæi 25. Venite benedicti Pa-
 tris mei possidete paratum vobis regnum: præpa-
 ratio autem regni cælestis fit per prædestinatio-
 nem, ut docet Augustinus Tractatu 68. in Jo-
 annem: ubi explicans illa verba Christi: In domo
 Patris mei mansiones multe sunt, dicit: Deus fecit
 illas prædestinando, facturus est operando: Unde Ful-
 gentius de fide ad Petrum cap. 35. ait: Firmissi-
 me tene, & nullatenus dubites. omnes, quos vasa
 misericordiae gratuita bonitate Deus fecit, ante consti-
 tutionem mundi in adoptionem filiorum Dei prædes-
 tinatus à Deo; nec perire posse aliquem eorum, quos Deus
 prædestinavit ad regnum cælorum, nec quempiam eo-
 rum quos non prædestinavit ad vitam, ULLA POSSE
 RATIONE SALVARI. Sentit ergo prædestinatio-
 nem esse adeo necessariam, ut nullus sine illa pos-
 sit salvari.

Favet etiam D. Thomas hic art. 7. ubi docet
 numerum salvandorum esse Deo certum, non solum
 ratione cognitionis, quia scit quot sint sal-
 vandi, sed ratione electionis & definitionis: ubi per
 definitionem & electionem, intelligit prædesti-
 nationem. Et in 1. ad Annib. dist. 46. quaest. 1.
 art. 2. ad 2. ait quod voluntas antecedens non
 habet effectum, nisi voluntas consequens adun-
 gatur: Ergo sentit homines non posse salvari per
 solam voluntatem antecedentem, & generalem
 providentiam supernaturalem, quæ Deus decer-
 neret dare auxilia sufficientia, absque prædefini-
 tione & voluntate absoluta usus illorum, nec
 consequenter absque prædestinatione.

Potest etiam suaderi conclusio ratione § præ-
 cedenti exposita. Prædestinatio est ratio trans-
 mittendi alicquem in vitam aeternam: Sed nullus
 salvari potest, nisi transmittatur à Deo in vitam
 aeternam, cum illa excedat vires creaturæ intelle-
 ctualis, sicut sagitta non potest attingere scopum,
 nisi transmittatur à sagittante: Ergo nul-
 lus salvatur, nec salvari potest, nisi fuerit à Deo
 prædestinatus.

Confirmatur: Sic se habet prædestinatio Dei
 ad consecutionem salutis aeternæ, sicut provi-
 dentia in aliis rebus ad finem quem intendit: Sed
 nihil

nihil potest consequi finem per providentiam A
intentum, nisi per divinam providentiam: Ergo
nec potest aliquis consequi salutem æternam,
qui non fuerit ad illam prædestinatus. Unde Pros-
per in resp. 1. ad objectiones Gallorum: prædes-
tinationem (inquit) Dei nullus Catholicus negat. Et in
Epist. ad Rufinum de libero arbitrio: Prædestina-
tionem tam impium est negare, quam ipsi gratia con-
trahere.

19 Probatur insuper conclusio. Si ad salutem con-
sequendam sufficeret sola voluntas antecedens &
conditionalis salvandi homines, si ipsi velint, &
sola generalis providentia, quæ Deus decerneret
dare auxilia sufficientia, absque prædefinitione
& voluntate absoluta usus illorum, nulla esset B
differentia ex parte voluntatis divinæ inter præ-
destinatum & reprobum, & tota illorum discre-
tio proveniret ex libero hominis arbitrio: Sed
hoc est contra Apostolum 1. ad Corinth 4. di-
centem, *Quis enim te discernit?* &c. & contra Au-
gustinum 11. de civit. cap. 19. ubi docet discre-
tionem bonorum & malorum Angelorum fuisse à
Deo, & ait, *Inter sanctos Angelos & immun-
dos fuisse discretum, ubi dictum est: & divisit
Deus inter lucem & tenebras; solus quippe ille ista
discernere potuit.* Quod à fortiori de hominibus
sentiendum est, nam ut lepide ait Bernardus
serm. 2. de verbis Isaie: *Quid putas non discernet
inter glebas, qui discernit inter stellas?* Ergo
&c. Sequela Majoris est evidens, nam voluntas
antecedens, & generalis providentia, æqualis
est respectu omnium, & auxilia quæ ex illa pro-
veniunt, relinquunt voluntatem indeterminatem:
Ergo quantum est ex parte talis voluntatis &
providentiæ, nulla est differentia seu discretio
inter prædestinatum & reprobum, sed tota pro-
venit ex ipso libero arbitrio. Unde D. Prosper
in carmine de ingratia cap. 6. in fine, referens
sententiam Semipelagianorum, qui negantes
propositum Dei absolutum & efficax, dicebant
Deum velle omnes homines salvos fieri, si ta-
men vocanti Deo consentire voluerint, sic ha-
bet.

*Cum sine delectu, seu lex, seu gratia Christi,
Omniem hominem salvare velit: donumque vocantis
sic sit propositum, ut nullus non possit ad illud,
Libertate sua, propriaque vigore venire:
Sicque salus dignis salvari ex fonte volendi.*

20 Præterea, si quis salutem consequeretur sine
prædestinatione, & decreto efficaci & absoluto,
illum transmittente in vitam æternam, affectio
talis finis esset à casu, & præter intentionem Dei;
quod repugnat infinitæ ejus sapientiæ & provi-
dentiæ; & Deus ageret tunc non secundum consi-
lium voluntatis suæ, ut ait Apostolus, sed secundum
determinationem & propositum voluntatis
create; nec eligeret homines, sed potius ab illis
eligeretur: contra illud Christi Ioan. 15. *Non vos
me elegistis, sed ego elegi vos.*

21 Denique hæc sententia Catharini, specialem
Dei dilectionem erga electos penitus evacuat,
non distinguit prædestinationem à providentia
generali ordinis supernaturalis, divinorum de-
cretorum & auxiliorum efficaciam enervat, alti-
tudinem hujus mysterii deprimit, pluraque alia
congerit & accumulatur absurda & inconvenien-
tia, quæ patebunt ex infra dicendis. Unde Ful-
gentius: *Omnia & vocationis nostra invidia, &
iustificacionis premia, semper in prædestinatione
Deus habuit, quia in vocatione, & in iustifica-*

*Lib. 1.
ad Mo-
nimam
cap. 11.*

tionem, & glorificationem Sanctorum, gratia sua fa-
tura præstitit. Et rursus cap. sequenti: In illa
quippe immobilitate consilii, secundum bonum plac-
tum eius, quod proposuit in eo, in dispensatione plen-
tudinis temporum, instaurare omnia in Christo, quæ
in cælis & quæ in terra sunt: in ipso ex æternitate di-
spositionis suæ, in prædestinatione jam fecit quæcu-
que effectum operis sui, tempore congruo factenda dispo-
suit.

§. IV.

Solvuntur obiectiones.

O Bjeccies primò: Si prædestinatio esset abso-
lutè ad salutem necessaria, sequeretur quod
reprobis non posset salvari, nec consequenter
ipsi imputari damnatio: Sed hoc non est di-
cendum: Ergo nec illud. Sequela Majoris pro-
batur: cum enim divinum decretum sit æternum
& immutabile, reprobis non potest prædes-
tinari: Ergo si prædestinatio sit ad salutem abso-
lutè necessaria, sequitur reprobis non posse sal-
vari.

Respondeo distinguendo Majorem. Repro-
bis non posset salvari: Potentià consequenti,
& in sensu composito, concedo Majorem. Po-
tentià antecedenti, & in sensu diviso, nego
Majorem: ad cujus probationem eodem modo
distinguemus est Antecedens, & neganda
Consequentia. Solutio est D. Thomæ hic art.
3. ad 3. & art. 3. ubi sic habet: *Non operatur deus
quod Deus possit non prædestinare quem prædestinat,
in sensu composito accipiendo, licet absolute consi-
derando Deus possit prædestinare vel non prædestinare.*
Eodem modo respondet Quæst. 6. de verit. ar-
tic. 4. ad 8. his verbis: *Dicitur communiter quod
hæc propositio, Deus potest non prædestinare prædes-
tinare, in sensu composito est falsa, in diviso vera, &
ideo omnes conclusiones illæ quæ sensum compositum im-
plicent, sunt falsa simpliciter.* Legendus est et-
iam quæst. 23. art. 5. ad 3. ubi inquit:
*Quamvis non esse effectus divina voluntatis non pos-
sit simul stare cum divina voluntate, tamen potest
a deficienti esse effectum, simul stat cum divina volun-
tate.* Non enim ista sunt incompossibilia: *Deus vult
istum salvari, & iste potest damnari; sed ista sunt
incompossibilia: Deus vult istum salvari, & iste
damnatur.* Idem proportionaliter dicendum est de
reprobis.

Alii eandem solutionem sub aliis terminis
dicunt: dicunt enim, quod hæc propositio, *re-
probis potest salvari sine prædestinatione*, est vera,
si illa particula *sine* reduplicet supra potentiam:
falsa verò, si determinet verbum *salvati*: nam
licet reprobatio non tollat potestatem ad sal-
vandum, impedit tamen actualem ejus consecutio-
nem. Quæ etiam solutio sumitur ex D. Thomæ
quæst. 1. de potentia art. 5. ad 1. ubi ait: *illa
locutio, Deus non potest facere nisi quod præstitit se facere
rum, est duplex: quia exceptio post refertur ad potentiam
quam importatur per se potest, vel ad actum qui im-
portatur per se facere. Si primo modo, tunc locutio
est falsa, plura enim potest facere quam præstitit se fa-
ciendum: si autem secundo modo, sic est vera, & pro-
sus est, quod non potest esse quod aliquid fiat à Deo,
non sit à Deo præstitum.*

Objeccies secundo: Homo potest salvari per au-
xilia sufficientia ordinis supernaturalis, cum per
illa sufficienter ordineur & promoveatur ad vi-
tam æternam: Sed auxilia sufficientia proveniunt
ex voluntate Dei antecedente, & generali provi-
dentia ordinis supernaturalis: Ergo sine prædes-
tinatione

inatione homo potest salvari, per voluntatem antecedentem, & providentiam generalem ordinis supernaturalis.

Respondendo distinguendo Majorem potest salvari per auxilia sufficientia, potentia antecedenti, & ab actu divisa, concedo Majorem. Potentia consequenti, & conjuncta cum effectu, nego Majorem. Solutio patet ex dictis in precedenti.

ARTICULUS II.

Quis usus intellectus & voluntatis exigat prædestinationem, usque ad sui executionem?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Certum est ad prædestinationem ex parte voluntatis divinae necessarium esse decretum absolutum & efficax, quo Deus intendat, statuat, ac decernat dare gloriam quibusdam Angelis & hominibus, & quo illos eligat ad gratiam, & ad merita quæ sunt media ad ejus affectionem necessaria, ut constat ex dictis articulo precedenti. Certum est etiam, ex parte intellectus divini requiri scientiam simplicis intelligentiæ, quæ Deum dirigat in formandis suis decretis, & quæ finis possibilitatem, & mediorum ad illum conducentium efficaciam & causalitatem demonstret. Ostendimus etiam in Tractatu de scientia Dei, scientiam mediam, futurum voluntatis nostræ consensum indagantem ac explorantem, ad prædestinationis negotium non esse necessarium, & de hoc iterum redibit sermo infra, quando agemus de certitudine prædestinationis, ejusque concordia cum libertate creata. Unde ad duos tantum actus præfens difficultas devolvitur. Primus est actus voluntatis qui executionem immediate præcedit, & appellatur usus. Secundus est actus intellectus qui electionem subsequitur, & vocatur imperium. Quæritur ergo primo, an ad negotium prædestinationis, præter electionem, seu decretum intentionis, quo Deus intendit dare gloriam prædestinatis, & gratiam ac merita quibus illam consequantur, sit necessarius in voluntate Dei alius actus, qui usus activus, seu decretum executionis, appellari solet, ut talia media executioni mandentur; Secundo dubitatur, an præter judicium regulans electionem, & illam antecedens, necessarium sit in divino intellectu imperium regulans usum & executionem.

In quo tres reperio sententias. Prima utrumque actum in Deo negat. Secunda primum admittit, & alterum rejicit. Tertia utrumque ad negotium prædestinationis necessarium esse existimat. Primam tuetur Vazquez hic disp. 83. cap. 3. & i. 2. disp. 47. cap. 2. Secundam defendit Suarez lib. 1. de essentia prædestin. cap. 14. Tertia vero communis est in Schola Thomistarum, eamque tenent ex Patribus Societatis, Bellarminus lib. 2. de gratia & libero arbitrio cap. 9. Grando Tractatu 5. disp. 6. sect. 1. Herice, Ruiz, & alij cum quibus

Dico primo: Præter electionem mediorum ad ordinem intentionis spectantem, requiritur in voluntate Dei decretum executivum de iisdem mediis, ab electione aliqua ratione distinctum. Hanc conclusionem primo statuo, quia ex istius actus necessitate pender necessitas imperij di-

stincti à judicio regulante electionem.

Probatum ergo primo conclusio ratione fundamentali. Omnis actus in voluntate nostra pertinet concedi debet voluntati divinae, si in suo formali conceptu imperfectionem non involvat: Sed datur in voluntate nostra usus ab electione distinctus: Ergo iste actus debet divinae voluntati concedi, & pro negotio prædestinationis admitti. Major patet: nam de rebus divinis, & de actibus divini intellectus & voluntatis, debemus philosophari juxta ea quæ videmus in rebus creatis, scilicet imperfectionibus. Minor autem quam negat Vazquez ubi supra, contendens in voluntate creata non dari usum ab electione distinctum, probatur primo ex D. Thoma 1. 2. quest. 16. art. 1. ubi docet usum esse actum voluntatis moventis & applicantis potentias animæ ad suos actus. Et art. 4. in corp. ait quod usus sequitur ad electionem, Et in resp. ad 1. quod mediat inter electionem & executionem. Et quest. 17. art. 3. ad 1. sic habet: Post determinationem consilij, quæ est judicium rationis, voluntas eligit, & post electionem ratio imperat ei per quod agendum est quod eligitur, & tunc demum voluntas alicujus incipit uti exequendo imperium rationis.

Secundo probatur eadem Minor ex doctrina quam tradit idem S. Doctor locis citatis, præcipue quest. 16. art. 4. in corpore, ubi docet voluntatem duplicem habitudinem ad volitum dicere: unam secundum quod est in voluntate per quandam proportionem, & alteram ad volitum habendum realiter; & quia ad primam spectat electio, & ad secundam usus, infert usum esse post electionem. Ex qua doctrina potest hæc formati ratio contra Vazquem. Actus conjungens voluntatem cum volito solum affectivè, distinctus est essentialiter ab actu conjungente voluntatem cum volito ut realiter habito: At electio solum primo modo conjungit voluntatem cum volito, nam ex vi illius volitum non habetur in re: usus autem realiter eam conjungit cum volito, cum ex vi illius potentia exequentes applicentur, & effectus statim sequatur: Ergo electio & usus essentialiter distinguuntur.

Confirmatur: Actus habentes idem objectum materiale, sub diversis rationibus inspectum, essentialiter distinguuntur: Sed electio & usus idem objectum materiale, sub diversis rationibus inspicuntur: Ergo essentialiter distinguuntur. Major constat in intentione, fruitione, & simplici complacentia, quæ licet circa finem versentur, quia tamen illum sub diversis inspicunt rationibus, essentialiter distinguuntur. Item hæc conclusio, Terra est rotunda, prout attingitur per medium mathematicum pertinet ad Astrologiam, & prout demonstratur per medium physicum, seu à materia singulari abstractum, spectat ad Philosophiam, ut docet S. Thomas supra quest. 1. proemiali art. 1. ad 2. Minor autem probatur. Licet electio & usus terminentur ad media, tendunt tamen in illa sub diversis rationibus; nam media ad finem dupliciter considerari possunt, primo ut effectus in genere cause finalis in ordine intentionis, secundo ut causa illius in ordine executionis: cum autem electio ad ordinem intentionis pertinet, usus vero ad ordinem executionis; hinc fit quod electio terminetur ad media prout sunt effectus finis, quocirca ad finem non terminatur nisi tantum ut quo, prout est ratio appetibilitatis mediorum; usus autem terminatur ad media, prout sunt causa